

Nærings- og fiskeridepartementet

postmottak@nfd.dep.no

Dato: 05.05.2017

Innovasjon Norge

Innspill til stortingsmelding om offentlige anskaffelser

Det vises til departementets nettside hvor aktører inviteres til å gi skriftlig innspill til arbeidet med stortingsmelding om offentlige anskaffelser. Innovasjon Norge takker for denne muligheten og vil i denne omgang komme med en kort, overordnet beskrivelse av viktige områder og temaer som vi mener meldingen bør omfatte. Vi bidrar gjerne inn i den videre prosessen med utdypninger, konkretiseringer og innspill til aktuelle tiltak.

Anskaffelser som et strategisk verktøy for innovasjon

Økende press på velferdsstaten og behov for å løse samfunnsutfordringer som bærekraft, migrasjon, urbanisering etc. tilsier at vi må bruke anskaffelser mer strategisk for å lykkes med innovasjon og omstilling. Likevel benyttes en veldig liten andel av anskaffelser til å fremme innovasjon, selv om vi trenger en offentlig sektor som evner å få frem radikale innovasjoner. Vi mener derfor at stortingsmeldingen bør favne bredere og omhandle mer enn bare offentlige anskaffelser. Offentlige anskaffelser bør i denne sammenheng ses som en del av et større system som bør benyttes som et strategisk verktøy for å få frem gode og innovative løsninger for samfunnet på en effektiv måte.

Muligheter og utfordringer som meldingen bør adressere

Tettere dialog mellom offentlig sektor og næringslivet:

I dag erfarer mange norske gründere og bedrifter at det er krevende å selge nye innovative løsninger til det offentlige markedet. En grunn til dette er at de ikke kjenner godt nok til det offentliges behov. En tettere dialog mellom næringslivet og offentlig sektor vil gjøre det enklere for mindre bedrifter å selge nye løsninger ettersom de får en bedre forståelse av behovene til den offentlige virksomhet. For offentlig sektor oppleves det som tryggere å kjøpe kjente løsninger fra store tradisjonelle selskaper, men en mer åpen dialog vil kunne føre til at de ser andre billigere og bedre løsninger på sine behov.

Vi mener at offentlig sektor kan og bør være en viktig kunde og premissgiver for norsk næringsliv, gjennom offentlige anskaffelser kan en kombinere næringsutvikling med innovasjon i offentlig sektor. For at dette skal skje, må offentlig sektor gå i tettere dialog med næringslivet.

Økosystem for offentlig innovasjon:

For å lykkes med mer effektivt samarbeid mellom ulike aktører er det viktig å utvikle et «økosystem» knyttet til offentlig innovasjon, på samme måte som man f.eks. de senere årene har utviklet innovasjonssystemet for entreprenørskap i Norge. Det er bl.a. behov for tydeligere mandater og rolledeling mellom aktører knyttet til ulike faser av innovasjonsprosessen. Målet må være bedre samordning av behov og tiltak, sikre spredning/skalering av løsninger og samtidig gjøre det enklere for næringslivet å få informasjon og bistand i prosessene.

Spredning av gode løsninger:

En utfordring i dagens struktur knyttet til innovasjon i offentlig sektor, er at vi ikke klarer å få opp de virkelige store innovasjonene eller å spre de gode løsningene. Når hver aktør kjøper inn sin unike løsning skapes det ikke et tilstrekkelig stabilt, skalerbart eller forutsigbart marked for gode, innovative løsninger. Vi må derfor ha incentiver eller strukturer som:

1. Legger til rette for at noen kommuner eller statlige virksomheter går i front om å utvikle løsninger på felles behov.
2. Disse løsningene spres og implementeres i andre offentlige virksomheter.

Vi tror også at vi må løfte frem noen samfunnsutfordringer fra ulike sektorer/etater/kommuner for å sikre tverrgående løsninger på behov som ikke kan løses innenfor en «silo». Det finnes mange piloter som viser at det er mulig å få til nye og bedre løsninger i offentlig sektor, jobben nå er å gå fra pilot til standard.

Tiltak vi mener vil bidra til å fremme innovasjon og omstilling gjennom offentlige anskaffelser

Kompetanse og tilrettelegger:

For å utnytte mulighetene i det nye regelverket på en god måte (tettere dialog, etterspørre løsninger som ikke eksisterer på markedet) er det avgjørende at noen fasiliterer og trygger prosessen.

Frykttkultur, kortsiktig planlegging og lite innovasjonskompetanse er blant annet faktorer som fører til at dette ikke skjer av seg selv.

Incentiver for å innovere og ta risiko:

1. Incentiver for de som går i front - noen som kan gjøre krevende anskaffelser, men da gjerne på vegne av flere offentlige aktører med samme behov.
2. Incentiver for imitasjon/kopiering av innovative og gode løsninger – for å sikre spredning av gode løsninger.

3. Incentiver for å drive med innovasjon – i dag er det få incentiver til å drive med innovasjon i offentlig sektor, og ledere og organisasjoner blir sjeldent målt på hvorvidt de etterspør innovasjon i sine anskaffelser.

Risikoavlastning av offentlig virksomhet:

Vi tror det er nødvendig å avlaste risiko hos den offentlige part. Altså utvikle finansielle ordninger for å øke volumet av virkelig store innovasjoner som spres, og dermed gå fra pilot til ny normal. Finansielle incentiver bør også innrettes med tanke på å stimulere offentlige aktører til å gå sammen og utvikler løsninger.

Vi utdyper gjerne våre innspill og forslag i prosessen videre.

Noen eksempler på god praksis

- Leverandørutviklingsprogrammet sin rigging av innovative anskaffelser, inkludert følgekommuner og nasjonale løft.
- Ny prosedyre i nytt regelverk – Innovasjonspartnerskap: Godt eksempel fra Danmark. Stavanger kommune, Innovasjon Norge, Leverandørutviklingsprogrammet og Difi kjører Norges første innovasjonspartnerskap på eldreomsorg.
- Når innovasjonskontrakter brukes strategisk slik vi gjorde under Lillehammer OL og Gardermoutbyggingen
- Nasjonale ordninger for innovasjon: SBIR i USA, SBRI i UK, Nederland

Med vennlig hilsen:

Ketil Lundgaard
Avdelingsdirektør Vekstbedrifter og klynger
Ketil.Lundgaard@innovasjon norge.no

og

Sunniva Fjelde
Seniorrådgiver Vekstbedrifter og klynger
sunniva.fjelde@innovasjon norge.no